
[2006-17-RE](#)

CAUSA 2006-17-RE

Número de registre 350-2006. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 25 DE MAIG DEL 2007

BOPA núm. 47, del 6 de juny del 2007

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 28 de juliol del 2006 per la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 15 de juny del 2006 i del 17 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la lesió del dret a la jurisdicció de la recurrent, que anul·li les resolucions objecte de recurs, que reconegui el dret de la recurrent a obtenir una decisió sobre el fons i que retrotregui les actuacions al moment en què es va produir aquest vulneració i que ordeni "el retorn immediat de tots els seus saldos i valors, drets reals, bens mobles e immobles privatius i conjugals";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 14 de setembre del 2006;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 20 de novembre del 2006, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 22 de novembre del 2006, per aquesta mateixa part;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la representació processal de la recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Didier Maus;

Antecedents

Primer

El 23 d'octubre de 1997, la Batllia va declarar en estat de cessació de pagaments i fallida a la Sra. Carme Orosa Iglesias, entre d'altres.

Aquest aute va ser anul·lat l'11 de setembre de 1998 pel Tribunal Constitucional per tal com no s'havia donat trasllat de la causa a la Sra. Carme Orosa Iglesias, ni se l'havia escoltat abans d'estendre la declaració de fallida a la seva persona.

Segon

Després que la Sra. Carme Orosa Iglesias comparegués i al·legués el que va estimar pertinent per a

la defensa dels seus interessos, el 14 d'octubre del 2005, el Tribunal de Batlles va acordar: "1.- Ampliar el present procediment i declarar en estat de cessació de pagaments i fallida a la Sra. Carme Orosa Iglesias; 2.- Mantenir en el càrrec d'Administrador judicial dels béns dels fallits al Sr. Manel Casal Ruiz; 3.- Mantenir en el càrrec de controlador al Sr. Antoni Rovira Roca i nomenar com a controlador al Sr. Àngel Cadena Falip."

Terçer

La representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i el 15 de juny del 2006, mitjançant aute la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest recurs i va confirmar la part decisòria de l'aute del 14 d'octubre del 2005 del Tribunal de Batlles.

Quart

Aquesta representació processal va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra la decisió de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per vulneració del dret a la jurisdicció.

Cinquè

El 17 de juliol del 2006, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions, ja que va considerar substancialment que el seu aute no havia vulnerat cap dels drets esgrimits, atès que procurava una resposta a cadascuna de les al·legacions de la part recurrent i motivava les decisions adoptades, fonamentant-les en l'ordenament jurídic andorrà.

Sisè

El 28 de juliol del 2006, la representació processal de la recurrent va presentar un recurs d'empara en què manifestava que, en primer lloc, s'hauria vulnerat el dret a que la seva causa sigui vista equitativament. Primerament, perquè no es van respectar els drets i obligacions de caràcter civil de la recurrent i segonament, perquè els tribunals ordinaris no van fer un ús ponderat i raonable de les lleis aplicables.

En segon lloc, s'haurien vulnerat el dret a un judici de durada raonable i el dret a un procés degut, ja que no va ser fins 9 anys després d'haver-se acordat les mesures cautelars sobre el seu patrimoni que se li va notificar la fallida sobre la seva persona.

En tercer lloc, s'hauria vulnerat el dret a un tribunal independent e imparcial predeterminat per la llei, per tal com, segons el parer d'aquesta part, els integrants dels tribunals tenen el seu mandat limitat a una durada de sis anys, cosa que incideix en la manca d'imparcialitat, tant subjectiva com objectiva.

En quart lloc, s'hauria vulnerat el dret a la defensa de la recurrent que no ha disposat d'una defensa real i efectiva atès que "les diferents resolucions durant 9 anys han guardat silenci a les seves pretensions i finalment quan han donat una resposta a les mateixes, aquesta ha estat tardana no ha estat acceptable a la finalitat legítima cercada tan pel que fa a la llei aplicable com a la seva aplicació al cas en concret".

En cinquè i darrer lloc, s'hauria vulnerat el principi de presumpció d'innocència de la Sra. Carme Orosa Iglesias perquè les resolucions judicials han pressuposat des d'un bon principi l'actuació culpable de la recurrent sense aportar cap càrrega directa que es fonamenti en proves que acreditin la condició de comerciant, ni que hagi tingut una actuació culpable.

Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la lesió del dret a la jurisdicció de la recurrent, que anul·li les resolucions objecte de recurs, que reconegui el dret de la recurrent a obtenir una decisió sobre el fons i que retrotregui les actuacions al moment en què es va produir aquesta vulneració i que ordeni "el retorn immediat de tots els seus saldos i valors, drets reals, bens mobles e immobles privatis i conjugals."

Setè

El 14 de setembre del 2006, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què manifesta que de la lectura de les resolucions objecte de recurs es desprèn que el Tribunal Superior de Justícia va donar una resposta a totes les al·legacions adduïdes i va motivar a bastament les seves decisions. I recorda que els drets a que la causa sigui vista equitativament, a un tribunal independent i imparcial, a la defensa i al principi de presumpció d'innocència no es corresponen amb el dret a obtenir raó sobre les pretensions formulades.

El Ministeri Fiscal també recorda que el Tribunal Constitucional no té cap competència per indicar a

un òrgan judicial la manera de valorar les proves o com ha de decidir sobre aquesta valoració, “i menys encara quin hauria de ser el sentit de la seva decisió.”

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2006-17-RE per manca de contingut constitucional en les pretensions formulades, de conformitat amb el que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Vuitè

El 20 de novembre del 2006, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquest recurs d'empara i va donar trasllat de l'informe del Ministeri Fiscal a la part recurrent perquè al·legués el que creies pertinent.

Novè

El 22 de novembre del 2006, la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias va presentar un escrit d'al·legacions en què reproduïx totes les al·legacions que consten en el procediment concursal i per extensió en el marc d'aquest procediment d'empara a tots els efectes legals oportuns.

Desè

El 5 de gener del 2007, la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias, i el 9 de gener del mateix any, el Ministeri Fiscal van presentar escrits de conclusions en què reiteraven substancialment tot allò que fou al·legat i argumentat en els escrits precedents presentats davant el Tribunal Constitucional.

Onzè

El 15 de febrer del 2007, el magistrat ponent de la causa va demanar a la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias d'aportar una cronologia precisa i esquemàtica de les actuacions en el procediment objecte de recurs i de les resolucions judicials recaigudes entre l'11 de setembre de

1998 i el 17 de novembre del 2005, així com una còpia d'aquestes resolucions.

Dotzè

El 22 de febrer del 2007, la part recurrent va entrar al registre del Tribunal Constitucional la documentació demanada.

Fonaments jurídics

Primer. De les pretensions de la part recurrent.

El fons d'aquest litigi concerneix la cessació de pagaments i fallida de la societat Margra, SA i de l'espòs de la Sra. Carme Orosa Iglesias, Sr. Màrius Adolf Garcia Graña. Aquest procediment es va iniciar l'any 1997, i el 23 d'octubre de 1997, el Tribunal de Batlles, va ampliar la cessació de pagaments i la fallida a la Sra. Carme Orosa Iglesias, atès que estava casada sota el règim econòmic matrimonial espanyol de guanys (fins el 6 d'octubre de 1997, després de la separació de béns).

El Tribunal Superior de Justícia va confirmar aquesta decisió, però l'11 de setembre de 1998 (causa 98-1-RE), el Tribunal Constitucional va atorgar parcialment l'empara a la Sra. Carme Orosa Iglesias, ja que s'havia vulnerat el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a la defensa. El dispositiu d'aquesta sentència conté l'anul·lació dels pronunciaments continguts en els autes relatius a l'extensió de la fallida a la Sra. Carme Orosa Iglesias i retrotreu totes les actuacions al moment anterior a dictar-se l'aute del Tribunal de Batlles del 23 d'octubre de 1997, en allò que haguessin afectat aquesta persona física.

Seguidament, nombroses instàncies i procediments van ser iniciats per diverses parts de la causa. La Sra. Carme Orosa Iglesias no va aconseguir deixar de ser encausada i es van incloure els seus béns en les vendes judicials.

El 17 de novembre del 2005, un aute del Tribunal de Batlles va declarar novament la cessació de pagaments i la fallida de la Sra. Carme Orosa Iglesias, i la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va confirmar aquesta decisió en els autes del 15 de juny del 2006 i del 17 de juliol del mateix any.

En el seu recurs d'empara, aquesta part addueix les vulneracions següents:

- la vulneració dels drets i de les obligacions de caràcter civil;
- l'excés en el marge d'apreciació pels tribunals en l'aplicació de la llei;
- la vulneració del dret a un judici de durada raonable i a un procés degut;
- la vulneració del dret a un tribunal independent i imparcial predeterminat per la llei;
- la vulneració del dret a la defensa;
- i la vulneració del principi de presumpció d'innocència.

Segon. Quant als drets i a les obligacions de caràcter civil.

La recurrent al·lega que s'han vulnerat els articles 10 i 27 de la Constitució, així com l'article 6.1 del Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals i que alguns d'aquests drets només han estat protegits de manera teòrica i il·lusòria.

De l'examen acurat de les resolucions objecte de recurs del Tribunal Superior de Justícia es desprèn que els greuges invocats per la recurrent, concretament pel que fa als drets i a les obligacions de caràcter civil, han estat tinguts en compte i analitzats i que se li ha donat una resposta coherent i motivada.

Tercer. Quant a l'excés en el marge de l'apreciació pels tribunals en l'aplicació de la llei.

Segons el parer de la recurrent, s'ha vulnerat tant la Constitució com el Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, pel fet que els tribunals no haurien apreciat de manera ponderada i raonable les lleis aplicables al cas.

D'acord amb la jurisprudència constant d'aquest Tribunal, correspon als jutges del fons aplicar les normes jurídiques adients, si és necessari interpretar-les de manera coherent i racional, i acomodar-les en la causa concreta. De les resolucions objecte de recurs, tant del Tribunal de Batlles com del Tribunal Superior de Justícia, se'n deriva que aquests jutges han acomplert la seva funció de manera perfectament compatible amb les exigències de la Constitució i del Conveni europeu

esmentat i que, en particular, han interpretat les disposicions legislatives pertinents en el límit estricte del litigi que havien de resoldre.

Quart. Quant al dret a un judici de durada raonable i a un procés degut.

La recurrent al·lega aquesta vulneració, ja que considera que la durada de més de 10 anys del procediment és excessiva.

En la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu dels Drets Humans es diu que la durada raonable d'un procediment ha de ser apreciada d'acord amb la dificultat de l'afer, l'actitud de les parts i la diligència dels jutges.

En aquesta causa, els elements mateixos aportats per la recurrent a petició del Tribunal permeten constatar que de l'11 de setembre de 1998 fins al 17 de novembre del 2005, es poden comptabilitzar 178 actes o decisions judicials, això representa una mitjana de dos actes o decisions per mes. Aquesta activitat processal elevada resulta alhora de la complexitat de l'afer i de la utilització legítima de les vies de recurs de totes les parts en el procés.

L'examen de les decisions dictades per les jurisdiccions ordinàries, ens permet concloure que els jutges competents s'han pronunciat en els terminis habituals. Per tant, convé declarar que les autoritats judicials no han vulnerat el principi a un judici de durada raonable.

Tot i que la recurrent al·lega, sense donar gaires precisions, que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut, hem de constatar que la Sra. Carme Orosa Iglesias ha pogut defensar els seus drets i presentar davant el jutge competent els seus arguments de fet i de dret. Per tant, no s'ha vulnerat el dret a un procés degut.

Cinquè. Quant al dret a un tribunal independent i imparcial predeterminat per la llei.

Aquesta part considera que la durada de sis anys del mandat dels jutges i el fet que cap dels magistrats de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no es consagri de manera exclusiva a l'exercici de les funcions jurisdiccionals en el Principat, vulnera el seu dret a un tribunal independent i imparcial.

Cal destacar, d'una banda, que la independència dels jutges està garantida per l'article 85 de la Constitució, sigui quina sigui la durada del seu mandat o les funcions que puguin exercir en d'altres llocs, i, d'altra banda, que la recurrent no ha utilitzat les possibilitats de recusació previstes en la Llei qualificada de la justícia.

Sisè. Quant al dret a la defensa.

La recurrent addueix que no s'ha respectat el seu dret a la defensa, perquè en cap moment ha disposat d'una defensa real i efectiva.

Només cal reprendre la cronologia del procediment i la lectura de les decisions recaigudes per constatar que la Sra. Carme Orosa Iglesias ha pogut defensar els seus drets i presentar davant el jutge competent els seus arguments de fet i de dret. Els dos autes del Tribunal Superior de Justícia donen resposta, punt per punt, a totes les al·legacions de la recurrent, fins i tot en l'aute del 17 de juliol del 2006 que desestima l'incident de nul·litat d'actuacions.

Setè. Quant al principi de la presumpció d'innocència.

La recurrent al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a la presumpció d'innocència, ja que des del principi les decisions judicials van considerar que, contràriament al que ella sempre ha dit, havia realitzat una activitat mercantil en els negocis del seu espòs.

Convé subratllar que el principi de presumpció d'innocència, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució i a l'article 6.2 del Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals només té un abast en el marc d'un procediment penal i no en un procés civil, com és el cas aquí. Per tant, no es pot invocar de manera procedent en la causa que ens ocupa.

Si, malgrat la no procedència de la utilització d'aquest principi, la recurrent considera que els tribunals han vulnerat els seus drets, perquè no li han donat satisfacció, cal recordar que el dret a la jurisdicció, en els seus diversos vessants, obliga el jutge a prendre en consideració els elements aportats per les parts, a confrontar-los i a fonamentar la seva decisió en una apreciació jurídica coherent i racional. No correspon a aquest Tribunal comportar-se com un jutge del fons, un tercer grau de jurisdicció o un tribunal de cassació. En el marc del recurs d'empara, li correspon verificar que els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució han donat la possibilitat a les diverses parts de presentar els seus arguments i proves i que les jurisdiccions competents s'han pronunciat de manera independent i imparcial d'acord amb un raonament coherent i no arbitrari.

Vuitè. Conclusió.

En definitiva, de l'examen d'aquestes al·legacions es desprèn que la Sra. Carme Orosa Iglesias demana al Tribunal Constitucional una revisió completa de les decisions de la justícia ordinària que li són contràries. Per tant, aquest recurs només pot ser desestimat.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Declarar que no s'han vulnerat els drets fonamentals al·legats i, per consegüent, desestimar el recurs interposat per la Sra. Carme Orosa Iglesias.

Segon

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la Sra. Carme Orosa Iglesias, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 25 de maig del 2007.

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat